

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu se înapo-
iază

Oameni ciudați.

Am făcut de mult constatarea și o putem face zilnic, că, anume, o seamă de oameni dela noi sunt cu totul lipsiți de simțul plictiselii. Cum nu obosește o mașină, bine unsă, de a face ziua și noaptea aceleași învârtiri rotative; cum flașnetă, acest pian al săracului intelectual, nu încetează să sbârâie aceleași arii și melodii banale și de mult compromise, astfel categoria asta de oameni își stabilesc o uniformitate și o monotonie de procedări și de gândire, din marginile cărora, ar fi o minune să-i poți scoate.

Psicologicește vorbind, e cert, că avem de-a face cu oameni, cărora natura nu le-a hărăzit nimic original. Intellectul lor se mărginește la două-treidogme de viață, așezate pe niște baze uzate și în tot cazul unilaterale. Strâmți în interpretarea acestor preocupări, ei săvârșesc o viață întreagă acelaș număr de operații, reducându-și întreaga conduită publică la acelaș număr restrâns de formule și cuvinte stereotipe. Conștiința lor, în care intră așa de puțin, nu le îngăduie să iasă din acest cerc egocentric, și să se avânte în regiuni mai largi, mai senine, pentru a putea lua parte la vre-o luptă, care s'ar porni pentru o idee nouă și incomodă.

Una însă trebuie să le-o recunoaștem. Fericiți sunt ei cu siguranță în starea asta singulară! Și poetul german, care este, dacă nu ne înșelăm, regretatul Liliencron,

avea dreptate când făcea haz de tipurile aceste unisone și unifone, cari se mărginesc, zilnic și fără să se plictisească, la acelaș lucru:

„Voi — scria poetul — mâncați, când vă sculați, pasteturi. La dejun pasteturi. Și seara, când vă culcați tot cu pasteturi vă hrăniți. Iar creerii voștri, în loc de alte elemente, conțin numai pasteturi...”

*

Facem, neapărat, aluzie la adversarii „Tribunei”, pe cum și la seceta în idei, de vară și de iarnă, de care pățimesc. Iată se împlinește acum anul, de când ne-au declarat război și tot nu se mai plictisesc de zădărnicia lor. Nici problemele largi politice și sociale, cari vin mereu și bat la poarta actualității și cer să fie îmbrățișate cu toată demnitatea, nu sunt luate în seamă. Nici atâtea nevoi zilnice, ce se pot remarca la fiecare pas în viața curentă a poporului nostru și ar putea să dea de lucru fiecărui cap sănătos, nu-i oprește în loc. Nici intriga presei maghiare și a guvernului, care caută să ne asmuțe și să ne încurce pe unii contra altora, nu-i sinchisește. S'ar părea că într'un creier s'a născut ideea distrugerii „Tribunei” și că s'au găsit tovarăși, cari, lăsând toate la o parte, și-au făcut din asta un singur și extrem ideal de luptă națională.

În sfârșit, mulți dintre ceice n'au ce face și n'au ce produce politicește, și-au găsit un subiect prielnic. Coloanele noastre curate și cu preocupări pururea îndemnătoare, au început să le dea multora

prilej de un rost social și politic, ce nu-l aveau. Pe socoteala celor scrise de noi o serie de oameni au căutat să se afișeze și să-și aroage roluri exagerate. Naturi parazitare au pornit să se illustreze, numai cu citate din „Tribuna”. Și chiar autorizatul ziar „Românul” se hrănește numai pe urma noastră și din seria de reproduceri împotriva noastră... Va trece însă timpul. Și viitorul istoric al luptelor noastre politice din anii 1910 și 1911 (și poate alții, cari vor veni încă) va vedea el singur, că fără „Tribuna”, în anii aceștia, politica românească era să fie natură moartă și o simplă mașinărie.

*

Dar să intrăm n câteva detaiuri. Ceea ce ne procură o deosebită decepție în atitudinea adversarilor noștri e lipsa totală de variație în mijloacele lor. De un timp bunșor încoace, ei se repetă zilnic, reeditează aceleaș clișee și caută pe calea asta să ne dea dovadă de câtă putere de sugesție au bănuielele și combinațiile lor naive. Așa, de pildă, campania lor cu „măgarii Vezuviului” este un eminent *Schlager* în contra noastră și-l întrebuițează zilnic. Ironia că suntem „Independenta” ni-o plasează la fiecare ocazie, cu toate că disprețul acesta față de păreri independente caracterizează numai personalitățile de ordin intelectual inferior. Ponosul cu „solidaritatea” a prins teren și mai larg, cu toate că nu „Tribuna” a amenințat-o vreodată, ci o amenință aceia, cari vor singuri să-și însușească și să fie stăpâni ab-

FOSTA ZIARULUI „TRIBUNA”

Un Balzac al clerului.

De Adrian Corbul.

Trei abați cu sutanele negre falfăind în vânt, cu ciorapii tot negrii și pantofi cu cataramă, m'au oprit eri pe Pont-Neuf. Și cu multă politetă m'au rugat să le arăt pe unde se poate merge la catedrala Saint-Suplice. Li-am indicat calea cu plăcere, și am urmărit câteva minute din ochi siluetele lor sumbre cum înaintau pe cheiul Senei sub cerul înorat al Parisului.

Veniseră, se vede, din provincie... Și pe când străbăteam străvechea curte a Luvrului ca să ies la strada Rivoli îmi ziceam că în epoca de democritism burghez care domnește azi în Franța, existența acestor slujitori ai bisericii, existența discredită și misterioasă, trece prea nebăgată în seamă. De unde în alte vremuri clerul era veșnica preocupare a francezilor, azi nimeni nu se interesează de el, afară de cazurile când îi e dat să primească lovituri nemiloase din partea democrației triumfătoare.

Cea mai bună dovadă a acestei complete desinteresări o găsim în perfecta nepăsare în cari romancierii și mai ales autorii dramaticei exclud din operele lor, care ar fi să oglindească întreaga viață contemporană, existența clerului francez. De atâția ani de când trăiesc la Paris, am urmărit fără preget mersul literaturii, am citit sau am văzut toate piesele faimoase: în nici un roman, în nici o piesă de teatru însă, nu se vor-

beste serios de mulțimea anonimă a acestor soldați pioși în sutane negre, sub pălăriile cu bordurile largi.

Merge atât de departe această dezinteresare de viața preoților din Franța, încât ea împiedică popularitatea meritată a unui din cei mai mari romancieri ai vremurilor moderne a unui scriitor adânc puternic, de ne mai pomenită pătrundere psihologică și care prin cele treizeci de cărți pe cari le-a publicat și-a ridicat fără îndoială un monument neperitor. Ele sunt puțin gustate de public; mai întâi fiindcă sunt departe de a fi ușoare și frivole, așa cum le cere mulțimea; apoi, și mai ales, fiindcă toate romanele dlui Ferdinand Fabre nu constituiesc decât o singură lucrare, admirabilă și vastă, un magazin de documente omenesti cum ar zice Taine, asupra vieții preoției catolice.

Un ziar vechiu de vre-o cinsprezece ani și găsit din întâmplare, mi-a relevat, nu existența dlui Ferdinand Fabre de care auzisem pomenindu-se vag, ci geniul puternic al acestui scriitor. În ziarul de care vorbesc am găsit un articol al dlui Jules Lemaitre, în care eminentul critic francez ridică în nori romanele dlui Fabre. Asta mi-a dat dorința să le cunosc mai deaproape. Și timp de două luni în șir am împrumutat din bibliotecile municipale ale Parisului cărțile distinsului romancier, pe cari le-am citit cu o admirațiune adâncă, ce crește tot mai mult în sufletul meu.

Un Balzac al clerului! Numai marele autor al lui Moș Goriot a putut crea personaje atât de profund studiate și de viguroase ca personagiile preoțești de cari e vorba în romanele dlui Ferdinand Fabre. Ca și Balzac, acest puternic roman-

cier își urmărește eroii pas cu pas, îi luminează dinăuntru și din afară cu o lumină atât de vie încât nu-i poți uita, că îți fac impresia că ai trăit în mijlocul lor în viața reală de fiecare zi. Luați rînd pe rînd: „L'Abbé Tigraine”, „Lucifer”, „Mon Oncle Célestin”, „Ma Vocation”, „Xaviere”, etc. și veți rămâne uimiți de adâncă cunoaștere a sufletului preoțesc de care dă dovadă d. Ferdinand Fabre. Nici o nuanță nu-i scapă; ori cât de simplă ori complicată ar fi ea, din aceste existențe speciale. Dele orgoliul genial și tăios ca o lamă a abetelui Capdepon, care merge cu ochii ațintiți pe scaunul papal, spulberând în mersu-i impetuos tot ce i-se pune în cale, până la simplitatea blândă, candidă, adevărat creștinească a cutărui biet preot de țară; dela ipocrizia rece a episcopului necredincios și ambițios până la caritatea apostolică a cardinalului Bernard — d. Ferdinand Fabre ne dă iluzia că și noi cunoaștem psihologia clerului catolic în cele mai ascunse manifestări ale sale. Și marele merit al romancierului e mai ales obiectivitatea tolstoiiană cu care își tratează eroii, fără pic de parti-nire, așa că, după ce ai citit treizeci de cărți ale sale, încă nu știi cari sunt convingerile personale ale autorului atâtor capo-d'opere.

Îmi pare însă că aș putea indica predilecția dlui Ferdinand Fabre pentru existența clară, simplă și blândă a preoților dela sate pe cari nu-i descrie cu o atât de dulce poezie. Dela Vica-riul din Wakefield a lui Golschmidt, n'am întâlnit scriitor care să ne redea cu atâta simplitate și grație idilurile rustice, viața paradisiacă în monotonia ei a bunilor preoți sătești. Liniștea blândă a Câmpiilor Elysee pe care

soluți pe solidaritate. Iar legăturile cu Mangrismul și cu Brote, născociri demascate și desmintite răsărite în creerii pensionarilor Braniște-Goldiș, continuă zilnic, — câtă vreme datoria oricărui om de omenie ar fi să ne combată numai pentru ceea ce scriem și gândim noi și nu pentru fără-delegile altora, pe cari tot noi le combatem mai întâi și cu mai multă violență. Ei stau cu Tisza la masă și beau frățietate cu dânsul; ei au umblat ani de zile în școala diplomației lui Brote și tot noi suntem trimiși sub o căciulă cu oameni, pe cari în mare parte nu i-am cunoscut, fiind ei mai apropiați de generația fruntașilor noștri autorizați, decât de generația celor ce scriu la acest ziar.

Iată aci tot sosul subțire de idei, în care adversarii noștri se învârt și își duc viața lor de pe o zi pe alta. Iată faimoasele clișee, cu cari își fac datoria cătră neam și se bălăbănesc între dânsii, imprutându-și aceleași vorbe, aceleași observații fade. Și fără să facă vre-o ispravă, ei nu văd și nu simt atmosfera asta de plictiseală, ce se creiază în jurul lor. Ce putem să le facem, decât să le dorim petrecere bună, până ce nota lor de ridicol, va eși și mai bine la iveală? Noi ne-am spus ce am avut de a spune și pe viitor vom face uz deplin de rolul ce-i revine ori cărui ziar național. Dar a ne risipi înzadar vremea și energia în repetirea aceloraș deslușiri, în combaterea aceloraș plângeri și brutalități din partea unor adversari, cari nu știu să-și caute de treabă și cari iubesc un singur cântec, nu mai avem vreme! Nouăle sfidări și combinații le vom lăsa fără răspuns. Oamenii cari nu știu duce o luptă dreaptă și nu caută idei, ci numai spectacole, pe urma cărora să profite, nu mai merită prețiosul nostru spațiu.

o întâlnește Telemache în perenigrațiunile lui prin lumea cealaltă pare sgomotoasă pe lângă existența simplă și rodnică pe care preoții dlii Ferdinand Fabre o duc în mijlocul naturii, în vre-un colț pierdut dela poalele Pyreneilor sau din vre-o altă regiune a Franței. Și admiră cu atât mai multe aceste amurguri calme ale unor existențe solitare și cu adevărat creștinești, cu cât acelaș scriitor ne poartă, în alte opere ale sale, prin lumea sguduitoare a ambițioșilor și orgolioșilor din orașele mari, prin lumea luptelor fără cruțare, date în jurul mitrelor episcopale sau bonetelor roșii de cardinal.

Și după ce ne face să cunoaștem fir cu fir, întreaga plasă complicată de păiajen, d. Ferdinand Fabre nu uită să ne arate locul de unde pornesc finele și încurcatele urzeli, locul unde toarece însuși păiajenul lumii clericale. Autorul Abatelui Tigraine ne poartă și prin Roma — și cu obiectivitatea și geniala-i pătrundere psihologică ne arată sfinții fără de prihană dar alături de ei și pe nesățioșii abitiunei, din acest centru catolic, despre care Victor Hugo spunea pe vremea lui:

Roma a tendu sa toile au fond du crépuscule...

Cu toate acestea, Ferdinand Fabre e departe de a ne arăta clerul catolic ca pe o adunare de monștrii ipocriți fără scrupule și fără morală. Personagiile pe cari ni-le înfățișează el cu atâta putere de viață, sunt adese-ori orgolioase și ambițioase, multe intrigi răsar din mințile lor — dar aceste sunt slăbiciuni comune tuturor oamenilor și cea mai mare parte din ei nu se îndoiesc o clipă de atotputernicia lui Dumnezeu. Oa-

Acțiunea comună a naționalităților. Ziarul vienez „Vaterland” e informat că între conducătorii naționalităților nemăghiare se urmează tratative pentru o acțiune comună în interesul legii de naționalitate din 1868.

„Vaterland” anunță că o delegație a tuturor acestor naționalități se va prezenta la ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry, cerând dela el respectarea deplină a acestei legi.

Adunarea dela Mehadia — la Iblanița. Suntem rugați să publicăm, că adunarea poporală convocată de grănițeri pe Duminecă la Mehadia, se va ținea în aceeași oră, dar — la Iblanița căci la Mehadia fiind tocmai târg de săptămână, autoritățile se tem de tulburări. Deci la Iblanița!

Tricolorul nostru și contele Khuen-Héderváry. Ziarele ungurești din Budapesta aduc știrea că deputații noștri naționaliști au încunoițat pe ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry despre noua goană pornită de jandarmi împotriva tricolorului, înșirând recentele cazuri de volnicii jandarmerești.

Contele Khuen, spun ziarurile, a promis că va ordona cea mai severă anchetă.

Și jandamii își vor continua meseria ca mai înainte...

Contele Timișului. Congregația comitatului Timiș în ședința pe care a ținut-o mai în urmă a discutat propunerea pe care au făcut-o deputații din comitat, ca să se facă pași de lipsă spre a fi numit comitele Timișului de astăzi înainte, după cum a fost numit până în patruzeci și opt, și contele de Timiș. Congregația a luat la cunoștință această propunere, dar a amânat rezolvirea ei pentru alte vremuri mai potrivite.

Noul parlament austriac. „Monitorul oficial” publică autograful împărațesc prin care noul parlament e convocat pe ziua de 17 Iulie n.

Luni, în 17 Iulie, se va constitui Reichsrathul, iar Marți, 18 Iulie, se va ceti mesagiul de tron, în Hofburg, de Maj. Sa.

Până la întrunirea parlamentului, baronul Gautsch va avea consfătuiri cu șefii partidelor, pentru a ajunge la înțelegere cu privire la constituirea Reichsrathului.

menii aceștia au credință; ei se roagă cu sete tatălui ceresc, iar faptele pe cari le săvârșesc une-ori cu violență, ei le cred îndreptățite pentru binele Bisericii. Vedeti dar că suntem departe de concepțiile romanelor cari își dau silința să ne reprezinte lumea Bisericii catolice ca pe o adunare de mizerabili imorali, și cu tendințe atee sub ipocrizia credinței.

Și acest mare sciitor este puțin popular în Franța și aiurea. El nu e cetit decât de oamenii cu un gust literar desăvârșit și cari nu preferă intrigile facile ale romanelor moderne, operilor grave de adevăr și de profunzime psihologică. E adevărat că romanelor lui Ferdinand Fabre le lipsește un element fără de care multe scrieri n'ar putea subsista: elementul erotic. Dar cum să amesteci amorul în existența austeră a preoției catolice? D. Ferdinand Fabre îl neglijează cu desăvârșire, și în ochii mei el e cu atât mai meritos cu cât a reușit să ne dea romane de câte 400 de pagini, minunate ca psihologie și compoziție și pe cari le cetești din scoarță până în scoarță cu interes ce merge crescând, fără să aibă nevoie de elementul erotic care, o recunosc, dă un farmec indispensabil unei opere literare voluminoase.

Dintre toți romancierii francezi în viață, îmi pare că Fabre e cel mai mare; vă recomand cu o admirațiune trainică operele incomparabile ale acestui Balzac al clerului modern.

Paris, Iunie 1911.

Situația politică.

— Discuția reformelor militare. —

Discuția apropriației s'a terminat pe neașteptate. Declarațiile de războiu ale opoziționiștilor justhiști s'au dovedit numai amenințări goale. În ședința de azi, Camera a votat, cu mare majoritate apropiată, iar mâine va lua vacanțe de o săptămână, până Mercuri, 12 Iulie n. când se va intra în discuția celor 3 proiecte de lege despre reformele electorale.

Este, însă, în faza actuală a discuțiilor parlamentare un moment, care trebuie să ne opriască măcar o clipă atențiunea. Discuția apropriației se termină în acelaș moment, în care încep să circule zvonuri despre un compromis între guvern și justhiști cu privire la discuția reformelor militare.

E adevărat că aceste zvonuri au fost numai decât desmintite atât din partea șefului guvernului, contele Khuen-Héderváry, cât și din partea președintelui partidului justhist, Justh. Rămâne, însă, un fapt pozitiv și după aceste desmintiri: declarația că guvernul nu are intenția să amâie prezentarea proiectului de lege despre reforma electorală — ca să câștige timp, ci o amână numai până la termenul necesar pentru pregătirea proiectului de lege.

Declarația aceasta destul de elastică a ministrului-președinte, firește, n'ar fi putut dezarma opoziția justhistă, dacă în lupta lor parlamentară de până acum justhiștii ar fi fost în stare să câștige câtuș de puțin teren. Lucrurile stau, însă, chiar întors. Discuțiile de până acum au dovedit că partidul justhist a eșit din alegeri mult mai înfrânt decât arătau aparențele și că fără sprijinul celorlalte partide opoziționiste nu pot să ducă, cu sorti de izbândă, lupta împotriva guvernului.

Propozițiile guvernului, deci, că în schimbul votării proiectului de lege despre apropiată, se va acorda Camerei o vacanță de 8 zile „pentru studiarea amănunțită a proiectelor de lege despre reformele electorale”, a fost un pretext binevenit pentru justhiști de-a salva aparențele. Pentru că și fără de abandonarea, de bună voie, a obstrucției împotriva apropiată, discuția abia ar mai fi putut ținea o zi două.

Justhiștii au declarat, însă, că după vacanța parlamentară de acum vor relua lupta împotriva guvernului cu îndoită energie. Viitorul cel mai apropiat va dovedi acum întrucât au fost sincere sau nu declarațiile justhiștilor că va obstrua legile militare, până ce guvernul nu va face declarații categorice în ce privește reforma electorală, fixând precis termenul la care acest proiect de lege va fi prezentat Camerei.

Discuția reformelor militare va fi un bun prilej și deputaților noștri să-și ridice din nou cuvântul în Camera deputaților, pentru a arăta că poporul românesc în numeroasele adunări poporale recente s'a declarat hotărât împotriva acestor reforme cari tind la maghiarizarea noastră și a cere să se ție seamă și de interesele alor trei miloane de Români.

Contele Khuen despre „pact.”

Zvonurile despre „pactul” încheiat între guvern și partidul justhist au fost viu discutate și în sânul partidului guvernamental. Deputații guvernamentali nu s’au mulțumit, însă, cu declarațiile contelui Khuen-Héderváry făcute presei, ci în conferința de ieri seara au adus în discuție și această chestiune.

Ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry a luat numai decât cuvântul pentru a-și înnoi declarațiile și a repeți din nou că guvernul n’a încheiat și nu are nici de gând să încheie vre-un pact cu partidele opoziționiste. Vacanța parlamentară de cinci zile a fost impusă de importanța reformelor militare. Guvernul a dorit să dea timp deputaților să studieze mai amănunțit proiectele de lege, ca discuția să fie la nivel înalt.

Declarațiile sale privitoare la reforma electorală nu și-le-a înnoit, însă.

Justhiștii și reformele militare.

Ieri seara a ținut conferință și partidul justhist, hotărînd să combată proiectele cu toată energia. Punctul de vedere al partidului îl va expune în cameră deputatul Bakonyi Samu.

Partidul a făcut apel la toți membrii săi să asiste la ședințe în număr cât mai complet, obligându-i pe toți să ia cuvântul împotriva proiectelor.

Atitudinea kossuthiștilor.

Fracțiunea de sub șefia lui Francisc Kossuth va hotărî asupra atitudinii partidului față de proiectele militare în conferința sa dela 11 Iulie n.

Atitudinea aceasta va fi opoziționistă, fără a fi însă obstructionistă. În cercurile bine informate circulă zvonul că din nou se pornesc tratative pentru mijlocirea unei apropieri între fracțiunea lui Kossuth și fracțiunea lui Justh — cel puțin pe timpul discuției reformelor militare.

Reformele militare și deputații noștri.

Din Budapesta ni-se telegrafiază că deputații naționaliști români au fost convocați pe Marți la conferință în Budapesta, pentru a hotărî atitudinea partidului în chestia reformelor militare și a designa oratorul care va expune în mod oficial punctul de vedere al partidului național-român.

Deputații români vor lua toți cuvântul în discuție.

Alegerea de vicecomite din Hunedoara.

O ediție de seară ungurească a adus știrea că la alegerea de vicecomite de ieri din Hunedoara a fost ales d. Aurel Vlad cunoscutul fruntaș român.

Știrea a produs o explicabilă senzație în toate cercurile societății, atât ungurești cât și românești.

Din ziarul unguresc, care a prezentat-o în forma cea mai categorică am reprodus-o și noi, ne mai putând în orele târzii ale searei controla știrea, căci orășelele din Hunedoara n’au serviciu telefonic de noapte. — ni-am exprimat însă oarecare îndoială, cunoscând bine raportul de forțe al partidelor din congregația Hunedoarei.

De prisos să spunem că știrea ziarului unguresc era neadevărată. D. Vlad, candidatul românilor, a obținut de tot 49 voturi, un număr care cam corăspunde cu numărul aderenților partidului nostru național din congregație. O majoritate, candidatul român n’ar fi putut obține decât în virtutea vre-unui pact, o împrejurare care ni-a ispitit un moment să dăm crezământ veștii.

Pact însă nu s’a făcut, precum nici nu avea vre-o noimă să se facă, și candidatura din partea noastră a avut numai un caracter demonstrativ, afirmând dreptul nostru la conducerea acelui comitat pur românesc, în care însă în realitate nu avem decât rolul vre-unui trib african administrat de funcționarii cutărui protector străin.

Correspondentul nostru din Hunedoara ne comunică acum, că atitudinea membrilor români ai congregației a fost frumoasă. Afară de 3—4 uscături, Românii toți și-au dat voturile candidatului nostru, în ciuda terorizărilor și a momelilor de tot felul ce s’au făcut din partea stăpânirii.

Acolo nu stăm încă, ca un Vlad să stea în fruntea unui comitat românesc și va trebui să mai treacă vreme, până la deșteptarea deplină a conștiinței naționale, ca să scuturăm jugul rușinos al robiei politice în care, în afară de triburile africane, numai noi zacem încă.

Carmen Sylva.

De D. Anghel.

Cu prilejul audienței acordată scriitorilor români de Augusta Regină.

Sunt clipe neuitate în viață, minute în care simțurile printr-o fericită întâmplare se pun într-o armonie desăvârșită. Atunci, impresiile primite, toate micile amănunte care n’au alte momente îți scapă, culori și nuanțe, sunete și svonuri, întreaga ambianță a lucrurilor ce te înconjoară, ajung, să se fixeze în mintea ta cu o putere covârșitoare. Amintirea care ai primit-o rămâne strălucitoare și vie, așa de vie, încât îmi închipui, că dacă ceva din noi, trebuie să trăiască și după moarte și să-și poată aduce aminte atunci ca trebuie să trăiască etern.

O astfel de amintire am dus cu mine de pe malul mării, și amintirea aceasta o făcui din svonuri și sunete, din imensul albastru pe care-l răscolea valurile, din toate sonoritățile, pe cari, frământarea eternă de valuri o trezește în preajma unei chilioare de cleștar, unde visează o Regină-Poetă.

Am fost la o regină, cu tovarășii mei, sfienici și înmănușați, am fost investmântați de gală și nu ca niște simpli trubaduri; protocolar ne-am prezentat în fața ființei Auguste, ce trebuia în mintea noastră să poarte o coroană pe cap.

Și în locul Reginei am găsit o tovarășă mai mare, o Poetă, o ființă de o sensibilitate superioară, o cugetătoare ce împrăștie lumină, bunătate și simpatie.

În locul coroanei de Regină sau a albelor văluri ce le poartă de obicei, o figură clasică, o monumentală frunte, cu părul vulvoi și alb ca o zăpadă pe un pisc de munte. Ochii buni și înălcrâmați sub arcada frontalului, un nas aquilin și o bărbie voluntară. Simplitatea din toate mișcărilor ei, armonia lentă a gesturilor, vorba domoală și blajină, de o românească aproape arhaică, cuvintele ce le spunea, toate, te făceau să uiți că ai Regină în fața ta, să nu vezi decât o tovarășă căreia îi datorești tot respectul pentru anii lungi ce-i are, pentru experiența lungă ce a căpătat-o în nopțile de trudă, petrecute în căutarea imaginilor, pentru urma gândurilor ce stau adânc întipărite pe frunte, pentru nobila viață de cugetare care-i ardea în ochi.

Cu fața întoarsă spre noi, frumosu-i cap și o parte din bust, i-se înrămau în cadru lugei deschise, de unde începea infinitul mării. Prin geamurile mari, de o parte, se vedea Portul în care corăbii și luntre se legănau molatec la adăpost; de cealaltă, sub dig, ritmic, pe șirul nesfârșit de lezezi uriașe, ca pe clapele unei imense orge, valurile veneau în goană să cânte, acompaniind ritmicul picurat al versurilor noastre.

În sunet de valuri a spus fiecare, cu glasul de jumătate potolit, ce a crezut că a scris mai fru-

mos și că ar putea fi ascultat de Aceea ce ne primea.

Și ceva misterios, ceva straniu, simțirea par’că a altor vremi, simțirea minuterelor de taină, a clipelor de duioșie ori de sufletul în care acele versuri au fost scrise, se răspândisă în chilioară. Un farmec plutea, farmecul ce-l nasc gândirile alese, cucernicia ce se împrăștie în jurul unui potir sfânt, starea de suflet rară, pe care o încercăm așa de rare ori în viață.

Da toate acestea se răspândeau, căci ori ce s’ar spune, versul e biruitor, cadența lui molcomitoare, armonia lui divină. Versul e quintesență, e juvaerul scump, o flamura neperitoare a gândirei. Numai un vers poate să închidă într’însul, cât poate să sufere un suflet o viață întreagă.

Și astfel, precum o mulțime de credincioși ajung să-și îmbine sufletele și să facă una sub imperiul cuvântului ce propovăduiește iubirea, așa ni-se îngemănase și nouă sufletele la toți prin farmecul misterios ce-l închid în ele cuvintele...

Și dela versuri la amintiri.

Augusta Poetă își aduce aminte, evocă vremuri vechi, vremea întâielor visuri, a înăielor dibuiri, vremea fericită, când simțind vocația, fără să vrei, încerci în taină să spui ceea ce simți, ceea ce te bucură ori te doare.

Poeta povestește întâiele ei încercări, pe când nu știa ce e prosodia și metrica, și cânta, pentru c’asa o îndemna sufletul. Spune mirarea ei, când pentru întâia dată i-a citit lui Kotzebue ceea ce scrisese; acesta i-a atras luarea aminte că nu sunt versuri. Cu un zîmbet duios de ironie, își spune crezul ei, îndărătnicia cu care a lucrat pe urmă, ca să-și dea o formă gândurilor, pentru că ori cum, e trebuitor să ai o formă.

Forme sunt toate, spunea și trebuie să te pleci lor, dar dacă nu ai scânteia aceea divină, avântul acela ce te ia și te duce ca un uragan, chemarea lăuntrică, co-ți’ spuno: stăruie! aripile nevăzute, care te fac să urci, atunci forma e un lucru van și rămâne zadarnic. Numai simțirea trebuie să covârșească, numai focul intern ce ne arde trebuie să înflăcăreze, numai cu el vom lumina în viață și vom lăsa o dungă de lumină după moarte.

Și în timpul acesta, afară, în jurul chilioarei de cleștar, albastrul se îndulcea cu vioriu și o seară dulce, un noraș alb ce flutura ca niște năframe, se lăsa încetișor. Corăbiile în Port se legănau, în painjeniișul de frânghii și de odgoane, luminile multicolore ale fanarelor licăreau, și tot murmurul confuz, toate sgomotele răspândite, toate șoaptele ce întregesc viața, veneau până la noi. O melancolie se lăsa cu minutul acesta de taină și viața intimă a lucrurilor începea să vorbească...

Și spre lucrurile scumpe spre nimicurile dragi ce ne înconjoară s’a întors convorbirea noastră. De sufletul tănuț al lucrurilor, se înduioșă acum Poeta, de acelea pe care le năruie vremea, de ce sufăr poate ca și noi și nu au glas să-și spuie durerea, nu au puterea să-și manifeste simpatia ori revolta, cătră acei în preajma cărora trăiesc, ci resemnate se pleacă voințelor oamenilor, întâmplărilor și a vremurilor...

Spre aceste suferinți nevăzute, spre martirologul lor tainic, mergea acum bunătatea Augustei, și par’că, tot ce ne împrejmuia, căpăta o viață intimă, nebanuită, par’că fiecare spune ce-l doare.

Florile de vase, spuneau părerea lor de rău după tovarășele părăsite, lemnul lucitor și sonor al pianinei își aducea aminte de svonurile pădurilor, lespezile mari lovesc etern valurile, că odată și odată se vor desface din nou, și parcelă cu parcelă se vor întoarce în fundul mărilor.

Durerea lucrurilor ne cucerea și dusă pe gânduri, Regina grăi atunci: Ce frumos ar fi să dăm și acestor suferinți o parte din sensibilitatea noastră, o carte ce s’ar chema „Sunt lacrimae rerum” și ar fi să închidă în ea, așa cum simte fiecare, aceste dureri mute...

Cu vorbe de vis ar trebui scrisă această carte, cu tonuri de umbră, cu sonorități potolite și cu grai în surdină ar trebui citite...

Și astfel, sub titlul acesta de „Sunt lacrimae rerum”, a rămas ca toți acei ce eram de față, sub auspiciul marelui nume pe care l-a ilustrat Carmen Sylva, să scriem o carte, în amintirea marilor și neuitate clipe ce le-am trăit în chilioara de cleștar, de pe marginea mării.

Da, mari și înălțătoare clipe au fost pentru noi trubadurii, cari am avut fericirea de-a auzi atâtea frumoase lucruri.

Neștearsă va rămânea amintirea clasicele figuri, cu fruntea monumentală, de-asupra căreia părul alb lucea ca o zăpadă pe un pisc de flinte, și multă vreme ne vor urmări ochi buni și înălțimi crimați sub nobila arcadă...

Albă apoi, s'a aprins, raza din vârful farului de piatră, înfiorând seara viorie. Sgomotos ne-au excortat talazurile mării, urmărindu-ne dealul digului și multă împăcare și dragoste de muncă pentru ce e frumos și nobil, am dus cu noi de atunci, reintrind în lume.

Serbări culturale în Ilia-Murășului.

Dintr'un mic orașel așezat pe malul drept al Murășului, ne vin vești îmbucurătoare. Intelectualii din Ilia-Murășului — pe cari îi vedem lucrând într-o laudabilă armonie — aranjează în ziua de Sânpetru un șir întreg de serbări culturale.

Este de datoria noastră să remarcăm aceste porniri laudabile, cari încep a înlocui în multe părți, de unde numai rar au mai pătruns vești mai luminoase.

Illeenii de astădată au potrivit lucrurile așa de bine, că în aceeași zi în care se sfîștește la biserică românească un clopot și mai mulți prapori, își ține și despărțământul Asociațiunii, precum și Societatea pentru fond de teatru român adunarea generală, după cari urmează frumoase petreceri, la cari va cânta muzica militară.

Caracterul cultural ce l-au dat aranjatorii acestor serbări trebuie să îndemne pe toți Românii a le sprijini, ca reușita morală și materială să aducă întregului ținut locuit de Români o li-cărire de însuflețire națională.

Aici mai observăm, că într-un cât nu s'a trimis invitare la unii, cari au putut fi uitați din greșală, comitetul aranjator invită pe aceasta cale pe toți Românii de bine.

Iată invitarea ce ni-s'a expedit:

Invitare la festivitățile ce se vor aranja în Ilia-Murășului. Miercuri, în ziua de sf. Petru (12 Iulie st. n. a. c.) cu ocaziunea tinerii adunărilor generale a despărțământului Dobra-Ilia a. Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, precum și a Societății pentru fond de teatru român.

Programa: 1. La 8 ore dimineața serviciu divin în biserica română gr.-or. La 10 ore sfîșțirea unui clopot și a 4 prapori, procurate din contribuiri benevole; esirea cu litia la câmp. 2. La 12^{1/2} ore prînz comun la restaurantul „Bauer”. Taxa 2 cor. de persoană. Cei ce doresc a lua parte, sunt rugați a se însușia, cel mult până în 10 Iulie n., dlui Ioan Iancu în Ilia. 3. La 2 ore p. m. adunarea generală a despărțământului „Asociațiunii” în curtea cea mare a băncii „Progresul”. 4. La 3 ore p. m. adunarea generală a despărțământului „Societății pentru fond de teatru”, tot în curtea „Progresului”. 5. După terminarea adunărilor „petrecere” populară, tot acolo. Intrarea liberă. Contribuiri benevole se primesc cu mulțămă. 6. Seara la 8 ore teatru în sala dela restaurantul „Bauer”. Prețul de intrare: Loc I 2 cor.; loc II 1 cor 70 fil.; loc III 1 cor. 50 fil.; loc de stat 1 cor. După teatru urmează dans. Venitul curat e destinat în favoarea bisericii române gr.-or. din Ilia. În decursul acestor festivități va cânta muzica militară a regimentului Nr. 64 din Orăștie. Suprasolvirile se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale ziaristică. Contribuiri benevole sunt de a se trimite pe adresa dlui Ioan Iancu, dir. de bancă în Ilia. Comitetul aranjator.

Teatru aranjat de despărțământul Dobra-Ilia a. „Societății pentru fond de teatru român”, predându-se piesa „Prostul”, comedie în 5 acte, de L. Fulda.

Persoanele: Dna Schirmer: dna Ana Mureșan. Lisbeth, fiica ei: d-soara Mărioara Oprea. Iul. Haebelin, funcț. de bancă: dl Dr. Ioan Maior. Kurt Engelhart, avocat: dl Dr. Ștefan Chiriloviciu. Wilibald Beck, librar: dl Dr. Alexandru Dragomir. Gerhard Beck, inginer: dl Ioan Iancu. Doris Wienard: dna Letiția Dr. Chiriloviciu. Lucy Henzel: d-soara Ioana Bogdănescu. Dr. Thilenius, medic: dl Petru Ștefanica. Bohrmann, grefier: dl George Cărăbașiu. Judecătorul: [*]. Wilke, Jean, Franz, servitori: [*].

Inceputul precis la 8 ore.

Khuen despre reforma electorală.

— Ședința de Mercuri a camerei. —

Azi era să ia camera vacanțe, dar neputând termina toate proiectele mărunte de lege prezentate de guvern, se va mai ținea și mâne ședință. Apropriația a fost, însă, votată.

În tot cursul discuției bugetului, ședința de azi a fost, poate, cea mai interesantă. Contele Khuen-Héderváry, șeful guvernului, a profitat de discuția apropriației pentru a face mult făgăduitele sale declarații despre reforma electorală.

Declarațiile aceste sunt, însă, atât de puțin hotărâte, încât nu vor putea risipi neîncrederea ce s'a înstăpânit asupra opiniei publice în ce privește realizarea acestei reforme prin actualul guvern. Contele Khuen-Héderváry n'a făcut nici o declarație nici în ce privește termenul până la care proiectul acesta de lege va fi prezentat camerei, nici despre principiile pe cari se va întemeia.

A făcut o singură declarație categorică: guvernul n'are intențiunea de a dizolva parlamentul și a publica alegeri nouă, fiindcă verdictul rostit de „națiune” cu prilejul alegerilor din urmă a fost o aprobare categorică a programului guvernului.

Declarațiile contelui Khuen-Héderváry au fost primite din partea guvernamentului cu aplauze; din partea opoziției cu vii contestări.

Cum nici nu se putea altfel.

Despre ședința de azi am primit următorul raport:

Reforma electorală.

În ședința de azi a Camerei deputaților s'a continuat și sfârșit discuția apropriației. Ministrul-președinte contele Khuen a luat în două rînduri cuvântul pentru a răspunde oratorilor de mai înainte.

Vorbind despre reformele militare, declară că aceste reforme vor servi spre binele națiunii, pentru că prin întărirea noastră militară ne ridicăm la nivelul celorlalte monarhii din Europa.

Trecând la chestiunea votului universal declară următoarele:

„Toți recunoaștem necesitatea acestei reforme. Două întrebări ni-se pot pune: când s'o realizăm și în ce fel. Dacă până acum n'am făcut declarații despre felul realizării ei, cauza e că această chestiune e foarte gravă. Eu nu pornesc după generalități. Ar fi un păcat de neiertat dacă am face reforma aceasta fără a cunoaște rezultatele recensământului. Nu crez *inunctim între reformele militare și reforma electorală*, doresc numai ca discuția reformei, după ce proiectul va fi prezentat camerei, să nu fie turbată prin obstrucție. Primesc propunerea dlui deputat Batthyány, ca datele recensământului să fie studiate în timpul cel mai scurt.”

Nu vor fi alegeri nouă.

Déesy Zoltán (kossuthist), luând cuvântul combate reformele militare, declarând că la alegerile din urmă alegătorii nu s'au declarat asupra noulor sarcini militare. Dacă guvernul vrea să știe ce păreri are țara, să dizolve parlamentul și să publice alegeri noi.

Khuen-Héderváry: Alegerile din urmă au aprobat programul partidului nostru și nu poate fi nici o îndoială că alegătorii aprobă reformele militare. Cu conștiința liniștită aș putea dizolva parlamentul (Voci: Aveți bani de-ajuns?), convins că națiunea și de data aceasta ne-ar da dreptate. O dizolvare de parlament este, însă, o chestiune atât de gravă încât faptul că o minoritate neînsemnată (?) nu aprobă proiectele militare nu poate fi motiv ca în vreme de abia un an să facem două alegeri. (Sgomot).

Ministrul-președinte mai răspunde la câțiva oratori, apoi se procedează la votare.

Proiectul de lege despre apropriație se primește cu mare majoritate, atât în discuția generală cât și în discuția pe articole.

Se votează apoi mai multe proiecte de lege despre construirea de căi ferate de interes particular.

Ședința viitoare va avea loc mâne, Joi.

Din străinătate.

Intervenția Germaniei în Marocco. — Deocamdată nu s'a schimbat de loc situația dificilă creată de trimiterea vasului german la Agadir. Guvernele puterilor europene au început un schimb de vederi în privința aceasta, diplomați cu abilitățile lor au intrat în joc, astfel încât ceva hotărât nu se poate ști. Nu se știe nici aceia dacă Anglia și Franța, după cum se svonea, își vor trimite și ele vasele de război la Agadir. Singurul fapt nou este, că Germania în locul vasului de război Panther, a trimis Sâmbătă un nou vas mai mic, cu numele Berlin, care deși are un echipaj mai mic este totuși mai bine aranjat decât Panther. Ziarele germane spun că Panther se va întoarce înapoi, cele din străinătate susțin însă că amândouă vasele vor rămânea la Agadir, pentru mai multă siguranță.

Retragerea lui Stolypin. Se svonește prin presa străină că ministrul președinte al Rusiei, Stolypin, aflându-se la băile dela Elster, ar fi declarat că se retrage din politică în cea mai scurtă vreme. Se spune că se simte obosit de multele hărțuiri politice rusești și pe deasupra mai suferă și de o boală gravă.

Sobrania bulgărească. În discuția asupra revizuirii constituției, partidele guvernamentale, ca să încunjure orice scandaluri ce s'ar mai putea ivi, au hotărât să nu mai reflecteze nimic la vorbirile opoziției, iar față de deputații opoziționali să observe cea mai liniștită atitudine, fără nici un fel de întrerupere. Să crede că astfel se va termina mai repede discuția. Și ca opoziția să fie dezarmată cu desăvârșire.

Prin noua redacțiune mult criticatul articol 17 din constituție menține pentru monarch dreptul de a contracta convenții secrete, însă cu restricțiunea ca aceasta să nu se facă decât cu consimțământul prealabil al guvernului — care va trebui să fie expresiunea majorității Sobraniei.

Prin această clauză se iau garanții contra

NETUSIL VINCE CAȘOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: KAROL ELISCHER

export de cârnuri afumate, cârnățarii și salam.

Serviciu prompt. — Cataloage trimitem gratuit și franco.

unei eventuale încercări a Regelui de a impune unui cabinet de funcționari ori unuia de tranziție acordurile ce el ar dori să încheie cu vre-o Putere străină.

Un exemplu de respect pentru trecut.

În ultimul număr din foaia istorică a Sașilor din Ardeal, „Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde”, M. von Kimakowicz, publică un studiu întins de istorie culturală pe baza rezultatelor unor cercetări tehnice în subsolul Sibiului, studiu care ne interesează din două puncte de vedere. Și aceste rânduri sunt scrise pentru a semnală, — ori cât de greu ar auzi la noi lumea care poate aduce îndreptări la o stare de lucruri culturală nesuferită, — mai ales pentru a pune în lumină pe cel de al doilea.

În Mai 1909 autorul „a fost rugat să-și îndrepte atenția către zidurile vechi, cari au ieșit la iveală cu prilejul canalizării, pe Huetplatz”. D. Kimakowicz „și-a întins observațiile asupra întregii pătri de cultură în incunjurimea acelei localități”, și acum ne dă rezultatele sale.

Științific, pentru istoria Românilor, a timpurilor celor mai depărtate din viața alor noștri în Ardeal, aceste rezultate, cele dintâi de felul lor, sunt de sigur de mare interes. Cercetătorul plin de răbdare și pătrunzător înseamnă și pune în legătură tot ce i-a dat pământul răscolit de lucrătorii canalizării. Ca unul ce trăiește între Sași și serie pentru dâșii, el se bucură că nu descoperă urme romane nicăiri, cărămida ori cimentul, ușoare de recunoscut, ale străbunilor, și câte un bătrîn dintre Românii din Sibiu, dacă o lua fascicula în mână, mai că ar vărsa o lacrimă pentru aviticul Sabiniu! Scriitorul ar fi, neapărat, bucurat, dacă n'ar fi găsit nimic care să amintească prioritatea acolo a acelor „Români, cari venind dela Sud, s'au îmbulzit (eindraengten) în Ardeal”. Numai cât nu-i așa: în fundul pământului nu s'au găsit felurile de dobitoace ale regiunilor de unde liniștit și legal, fără a se „îmbulzi”, au venit începând cu veacul al XI-lea, cei dintâi Sași, ei bouleanul sur care „trăia cu câteva decenii în urmă încă în satele dela picioarele Carpaților ardeleni”, apoi boul moldovenesc, alb, de stepă, porc-mistret, bun-râu, pe care-l creștea și acum țărani noștri, găini cum au trăit totdeauna prin părțile noastre și mai ales „rasa de oi, care și acum se crește mai ales în munte: se crește”, pricepi dumneata, adică o creșterea oierii venită cândva, cu trenuri de plăcere din Peninsula Balcanică.

Dar nu e vorba de asta: doar suntem deprinși cu asemenea teorii, menite să ne scadă și să ne strice, deși din partea noastră, recunoaștem bucuria, dacă nu când ni-se strigă cu exagerări și inzulte de cutare German din București, dar când ni-se spune, cu toată liniștea și cuviința, ca acum câteva luni, de șeful cultural al Sașilor, Friedrich Teutsch, că „în vreme veche și nouă cultura României, mai ales în orașe (fără: „mai ales”), poartă în chip esențial și un amestec săsesc”. Dar mă gândesc la atâtea lucruri dela noi, cu sutele, asemenea cu acelea de canalizare la Sibiu, — care n'au dat nici un rezultat științific.

Și era doar așa de ușor să se cheme un specialist! Și lucruri de cea mai mare însemnatate, cari s'au risipit și pierdut, s'ar fi păstrat astfel. Dar a vorbi de astfel de lucruri tuturor acelor cari pot face ceva și a-și pierde vremea degeaba.

Câte cazuri: Sute de mii de documente, de cărți din vechile biblioteci s'au aflat sau se află la anticarii jidovi, cari le vând unde se întâmplă. La Israel Kuppermann din Iași am văzut registrul de botezați al bisericii Ospenia din Botoșani. Inelul lui Ștefan Vodă, fiul lui Vasile Lupu, a fost cules din niște gunaoie lângă Bahlui, lucrările dela Trei-Ierarhi făcându-se sub îngrijirea dlui Leconte du Noüy, care îmi spunea răposatul D. A. Teodoru, are la Paris un întreg muzeu de artă românească. Acum câteva zile Academia Română a aprobat tipărirea unui studiu despre rezultatele săpăturilor dela Suceava, datorite inițiatorului și conducătorului lor, d. Romstorfer și alte lucrări de acest fel n'avem. Când am propus a se face de pioneri, săpă-

turi la Stăniilești și Movila-Robii, unde veacuri întregi au stat atâtea armate, un bătrîn om politic, cunoscut pentru cultura sa, mi-a răspuns că soldații români au altceva de lucru.

La Cucuteni bogatul material preistoric a fost luat de un German din Germania, un student român al aceluia servindu-i ca „famulus”; aceluiaș German i-s'au trimis în lăzi și materiale ce se păstrau la Universitatea din Iași. Acum câteva luni, în sfârșit cerusem prin Academia Română, al cărui birou a făcut de sigur intervenția necesară, atâtea lucru: să se ridice câteva scânduri banale din biserica Precista dela Băcău, pentru a ieși la iveală piatra de mormânt a unui membru al familiei lui Ștefan-cel-Mare. Și credeți că am primit vre-un răspuns? Cât aș fi primit dela Șahul Persiei dacă i-aș fi cerut părerea asupra scandalului din sfântul Sinod! Și Sașii cari propun să se îngrijească și împodobească o veche biserică pentru că sub ea s'au găsit oase de ale celor mai vechi locuitori! „N. Rom.”

Serbări culturale la Tinca.

Despărțământul filial al „Societății pentru fondul de teatru român” — cu binevoitorul concurs al trupei artistice de sub conducerea dlui Aurel P. Bănuț, directorul artistic al Societății — aranjează în favorul fondului său, Vineri în 7 Iulie 1911 st. n., în Tinca, în sala dela hotelul scâlzii tinței (Tenkei furdő szálloda) o *serată artistică teatrală* cu următorul program:

I.

1. Declamațiuni de dl Aurel P. Bănuț.
2. Cânteece executate la pian de d-șoara Valeria Ștefănică, absolventă a conservatorului din Augsburg.
3. Declamațiuni de dl Constantin Calmuschi, actor comic.
4. Cânteece de dl Ionel Crișan, bariton liric dela acad. din Viena, acompaniat la pian de d-șoara Valeria Ștefănică.

II.

„Jertfa”, dramă într'un act.

III.

„Unica fiică”, comedie în 2 acte, localizată de Elena de Iacobich.

Începutul seara la orele 8 fix.

Prețul de intrare după plac. Contribuțiile benevole se primesc cu mulțumită și se vor evita pe cale ziaristică.

E de dorit, ca inteligența română din loc și din jur să profite de plăcuta și rara ocaziune de a putea vedea și gusta adevărata artă românească ce o propagă acești apostoli ai artei românești din toate ținuturile locuite de Români.

Deoarece invitații speciale nu s'au făcut, rugăm on. public românesc din Tinca și jur să se considere invitat pe această cale și cu toții: preoți, învățători, cărturari și întru cât e posibil și țărănimea să ia parte ca să putem răsplăti după merit munca grea și spinoasă a artiștilor noștri.

Comitetul filial

Iubileul reuniunii femeilor române din Brașov.

— Invitare. —

Reuniunea femeilor din Brașov serbează împlinirea de 25 de ani dela înființarea internatului său de fete și invită cu stimă la *serbarea festivă* ce se va ține, după participarea la sf. Liturghie în biserica din Cetate, Duminecă în 26 Iunie st. v. la 11 ore a. m. în sala cea mare a gimnaziului român precum și la premegătorul *examen teoretic și practic* al școalei de menaj și de industrie casnică, ce se va ține Sâmbătă în 25 Iunie st. v. la 3 ore p. m. în localul internatului.

Expoziția lucrărilor de mână și a țesăturilor executate de eleve, stă deschisă, începând cu ziua de Luni 20 Iunie st. v. până în 25 Iunie în sala școalelor primare de fete (Șirul Șaguna).

Duminecă în 26 Iunie st. v. după amiazi la 2 ore escurziune în Ștejeriș. Comitetul.

Despre iluzii.

De Aurel Bratu.

(Urmare).

Operele de artă ne dau multe iluzii. Privind grupa Lacoön se pare că peatra însaș simte durerea cea mare, pe care artistul a simțit-o. Aruncătorul de disc al sculptorului grec pare că pornește să se miște înaintea ochilor noștri, cu toate că piatra stă în loc nemișcată. Privind un tablou, cum este „Carul cu boi” de Grigorescu, crezi că boii sunt în mișcare și vin către noi ieșind din pânză.

Iluzia estinderii în spaț și a mișcării este perfectă. Cetine în poezia lui Coșbuc versul: „Prin vulturi vântul viu vîia” pare că simți bătaia vântului. Un joc de teatru cu tot cadrul în care se mișcă ne face să trăim sub vraja atâtor iluzii. Decorațiile, bunăoară stejarii văpsiți par o pădure adevărată. Un privitor mai puțin inițiat în arta teatrală văzând pe scenă doi actori încercându-se a început să strige: „nu-i lăsați oameni buni” și a sărit să se ducă să-i descaiere. În fine tot ce vedem în poezie nu e altceva decât iluzie: „Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate, Strai de purpură și aur peste țărîna cea grea”.

Iluziile cari ni-le procură operele de artă nu ne înșală în sens păgubitor, ci dimpotrivă. Ele ne apropie de realitatea lucrurilor, de frumuseța naturii și viața sufletului omenesc.

Artiștilor trebuie să le fim cu atât mai recunoscători, cu cât ne știu provoca mai bine iluzia realității.

În viața religioasă încă întâlnim multe iluzii. Era o vreme, când oamenii se închinau la chipuri cioplite și la dobitoace, crezând, că dela acești idoli atârnă soarta omului.

Grecii din vechime vedeau în fiecare fenomen al naturii câte un zeu.

Știința adevărată a apropiat pe om tot mai mult de credința într'un singur Dumnezeu, a cărui existență o recunosc cei mai mari oameni de știință, cum a fost Newton, Ampère, Copernic și alții cercetători și cunoscători ai legilor firei și o simțim fiecare în sufletul nostru, deci nu poate fi o iluzie. Celce umblă în cărările Domnului nu rătăcește, nu se înșală nici odată.

Simțământul religios este adânc întipărit în firea omului, e legat de sufletul nostru în chip nedespărțit și caută mereu să afle calea adevărului vecinic, calea adevărului divin. Cine a aflat-o, și-o urmează, nici odată nu se va înșela, nu va fi purtat de iluzii.

Ateismul însă este o iluzie.

Ateistul lăpădându-se de Dumnezeu, de fapt vrea să fugă de propria sa ființă ceeace e cu neputință; face ca și copilul, care supărându-se pe părinții săi, ia lumea în cap și nu mai vrea să știe de ei și de iubire părintească; el nu-și dă seamă, că acesta o are ființa sa de unde nu o poate izgoni cu desăvârșire ori cât ar vrea el.

În viața morală de două iluzii avem să ne ferim mai ales de iluzia egoismului și de iluzia pesimismului, cari totdeauna poartă pe om pe cărări greșite.

Egoistul crede — zice Guyau — că poate și e bine să trăiască exclusiv de sine și pentru sine. Asta e o iluzie, a cărei cauză este împrejurarea, că egoistul nu-și dă seama că omul este un product social și că toată ființa noastră e socială; prin urmare nu poate fi cu desăvârșire egoistă, chiar când ar voi-o.

Plăcerea curat personală, egoistă este o iluzie: plăcerea mea pentru mine singur nu există, fără plăcerea deaproapelui. În sufletul nostru se întipărește, încă din brațele mamei plăcerile și durerile deaproapelui pentru totdeauna. Nu există personalitate separată, izolată cu desăvârșire în lumea aceasta. Plăcerea mea — zice Guyau — e ca un concert, în care plăcerea deaproapelui își are partea sa ca element neînlăturabil și necesar. Și chiar asta dă farmecul plăcerii mele. Să se pună alături în viața de toate zilele, partea lăsată egoismului cum și aceea ce o ia altruismul, și se va vedea cât de mică e relativ aceea dintâi; chiar plăcerile cele mai egoiste, precum plăcerea de a bea și de a mânca, n'au tot farmecul lor decât când le împărțim cu altul. Această parte dominantă a simțimentelor sociale trebuie să se regăsească în toate plăcerile și în toate neplăcerile noastre. Nici durerile mele, nici bucuriile mele nu sunt absolut ale mele, după cum crede egoistul.

Acesta mai crede și aceea, că văzându-și exclusiv de ale sale, ajunge din ce în ce mai mare, mai puternic. Asta e o iluzie „în vreme ce orice fel de egoism are drept urmare o micșorare launtrică, o slăbire a puterii noastre sufletești. Și ținând seamă că bogăția spirituală e mai de preț decât cea materială, egoistul totdeauna pierde, în loc să câștige, după cum e sedus a crede.

Toate teoriile morale — zice Guyau — chiar cele mai sceptice și cele mai egoiste după punctul lor de plecare, au ajuns la constatarea faptului, că individul nu poate trăi numai și numai de sine și pentru sine, că egoismul este o strîmtoare a sferei activității noastre, care sfârșește prin a sărăci, a săcăui și a strica însăși activitatea aceasta.

Faptele exclusiv egoiste sunt fructe care putrezesc pe arbor mai înainte de a nutri.

Egoismul este veșnica iluzie a sgârbeniei, cuprinsă de spaimă la gândul de a deschide mâna, nedându-și seamă de rodnicia creditului mutual, de creșterea bogățiilor prin circulația lor. În morală ca și în economia politică, este nevoie ca ceva al nostru să circule în societate, să amestecăm ceva din ființa noastră proprie și din viața noastră cu aceea a omenirii întregi. Cheltuiala pentru altul cerută de viața socială nu e, făcând un calcul exact, o pierdere pentru individ; ea e o sporire, o creștere de dorit și chiar o necesitate.

Din fericire egoismul absolut nu e așa de des pe cât se crede; a trăi numai și numai pentru sine e mai de grabă un fel de utopie sau vis rezumându-se în această formulă: „toți pentru mine, eu pentru nimeni”.

Să ascultăm ce zice Guyau despre pesimism. Pesimismul în adevăr constă în a se plânge nu de aceea ce este în viață, ci de aceea ce nu este într-însa, deci este o iluzie.

Fiecare pesimist e de părere, că suma totală a răului a fost, pentru dânsul, mai mare decât cea a binelui. La compunerea acestui bilanț însă greșește, că nu ia în seamă altceva, decât numărul ceasurilor de durere și numărul ceasurilor de bucurie, fără a le cântări și greutatea acestora.

(Va urma).

Invitare la abonament.

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, nelocală și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Ii rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe reștanțieri să-și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

În față, loviți cu șaptesprezece procese de presă, dintre cari cel dinfăiu se va desbăte la 16 August în spațe loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomnii, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernământ și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în îndemnul cinstite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei însăși este nestricată, loială, dreaptă și cinstită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

În România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA”

INFORMAȚII.

ARAD, 5 Iulie n. 1911.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță o urcare neînsemnată a temperaturii, fără ploi. Temperatura la amiazi a fost 21.1° Celsius.

— **Loteria Reuniunii Femeilor din Arad.** Reuniunea Femeilor Române din Arad, ne roagă să aducem la cunoștință, că tragerea loteriei de obiecte s'a amânat, din cauza că nu s'au desfășurat încă decât un număr prea mic de losuri.

Facem totodată atât în numele Reuniunii cât și a cauzei mari pe care o reprezintă, un calduros apel, către toți sprijinitorii culturii naționale, către toate instituțiile noastre să bineroviască a cumpăra și a primi desfacerea acestor losuri, cari au o mie de câștiguri de frumoase și prețioase obiecte românești.

— **Regele la Ischl.** Din Viena vine știrea că Maj. Sa Francisc Iosif va merge în 8 ale lunii la Ischl. În 18 Maj. Sa se va duce la Viena să deschidă reichsrathul prin mesagiu, de unde se va întoarce iar la Ischl. Regele se simte foarte bine.

— **Mari inundații în Bulgaria.** Din Sofia se anunță: Un teribil uragan s'a deslănțuit Vineri și Sâmbătă asupra regiunilor din Bulgaria de est și vest. Acele regiuni au fost inundate pe o mare întindere. Pagubele materiale sunt foarte mari.

Comunicația trenurilor a fost întreruptă. Trenul Orient-Expres, care a plecat Vineri din Constantinopole, a trebuit să se oprească la Târnova în urma deteriorării a două poduri. După o întârziere de câteva ore trenul Orient-Expres a fost atașat trenului convențional, cu care a plecat până la Nova-Zagora.

Pagubele pricinuite de inundație la Filipopole sunt foarte mari. Casele locuitorilor săraci au fost complet inundate, avutul lor distrus. Terasamentul liniei ferate între Târnova și Belova s'a prăbușit.

— **Deputat în casa de nebuni.** Deputatul ungur iustist, Papp Elek a fost dus zilele trecute într-un institut de alienați. Bătrânul suferea de demență senilă și a fost pungașit în toate chipurile de servitorii lui. Familia a fost silită să-l interneze în casa de nebuni.

— **Serbări naționale în Croația.** În întreagă Croația au avut loc azi festivități naționale cu prilejul cărora s'au aranjat colecte publice cu menirea de a ajuta școlile și societățile culturale croate, ferindu-le prin aceasta de plaga maghiarizării. Aseară a avut loc un impozant concert cu torțe care s'a retras prin principalele străzi ale orașului, manifestând înaintea gării și a școlii ungurești din Agram. Inițiativa Croa-

tilor ne-ar putea servi și nouă o frumoasă pildă de imitat, pornind și noi la fel o acțiune de salvare a instituțiilor culturale ce ni-au mai rămas necutropite de pecinginea maghiarizării.

— **Sfârșitul unui tânăr.** Dumineca trecută studentul dela școala de comerț din localitate, Celsiu Domsa, s'a tras un glonte de revolver care l-a omorât pe loc. În jurul morții tânărului sinucigaș plutea o anumită atmosferă enigmatică și o bună parte a publicului invoca drept motiv al faptei sale, dragostea exaltată care-l lega de o domnișoară din localitate. Marția trecută, pe o vreme mohorită, când vâsduhul își picura monoton lacrima deasupra coșciugului singuratec, a fost îngropat în țărina primitoare a cimiterului, ducând pentru totdeauna cu el taina grozavă a vieții lui sbuciumate și fără de noroc.

Cei rămași în urmă l-au plâns fără nădejde, împăcându-se cu gândul că moartea asta a fost însemnată de fatalitate, dar fără să-și fi putut da seamă cu dinadinsul de motivele ei. Autoritățile însă urmărind firile întortochiate ale acestei vieți au descoperit că Domsa într'un deul american, avut cu un elev de școală militară, a tras bilă neagră și aceasta l-a îndemnat să se omoare. Cercetările urmează, pentru a descoperi firile încălcate ale acestei enigme și a scoate la lumină numele adversarului celui trecut în lumea veșniciei.

— **Ex-regele Manuel în Madrid.** Din Turin se anunță că exregele Manuel ar petrece de câteva zile incognito în Madrid. Știrea aceasta se pare a fi verosimilă și din motivul că Gaby Deslys, fosta cântăreață iubită de rege se află de trei zile acolo.

— **Rectificare.** Într-o informație din numărul de ieri s'a strecurat o regretabilă greșală de tipar. Am adus știrea frumosului dar de 6000 cor. pe care l'a adus bisericii gr. or. din Arad d. Dim. **Dobráu**, nu Dobrin cum s'a tipărit. Tot din acea informație a lipsit că d. Dobráu a făcut pe cheltuiala proprie și orologiul bisericii catedrale din Arad.

— **Gazetari englezi în România.** Cetim în ziarele din București: Zilele acestea va sosi prin punctul Dorna, trei corespondenți din Viena ai marilor ziare engleze: „Times”, „Morning-Post”, „Agentia Roeper”, „Chicago-Daily-News” și „Standard”.

Oaspeți noștri sunt însoțiți de d. Moroianu atașatul nostru comercial din Austria.

Dela Dorna reprezentanții marilor ziare engleze se vor scobori cu plutele până la P. Neamț spre a vizita întinsele exploatare forestiere din nordul Moldovei. Dela P. Neamț vor merge la Brăila spre a vizita portul: se vor îndrepta apoi pe valea Prahovei spre a-și da seamă de progresele realizate în industria petroliferă, în treacăt vor vizita Sinaia și Curtea de Argeș și înainte de a părăsi țara vor face o excursie pe valea Jiului până la mănăstirea Tismana.

— **Excursioniști din Ungaria în România.** În numărul 135 al „Tribunei” am publicat știrea că Reuniunea „Erdélyi gazdasági egyesület” face o excursie în România. Am amintit că dintre excursioniști face parte și d. Victor Poruțiu, jurisconsultul băncii „Economul” din Cluj.

Primim azi din partea dlui Poruțiu o telegramă în care anunță că este acasă în Cluj și nu face parte dintre excursioniști.

— **Accidentul contelui Károlyi.** Eri în drum spre Báltaszék, i-s'a întâmplat contelui Károlyi Mihály, deputat în camera maghiară și președintele reuniunii agricole ungurești, un grav accident de automobil. Contele venea dela un preț al lui, vecin cu moșia. El mâna automobilul, cu o viteză nebună. Când a ajuns însă lângă Báltaszék, automobilul s'a răsturnat într'un șanț îngropându-l pe contele sub el și aruncând pe șofer la o depărtare de nouă metri în drum. Șoferului ea prin minune nu i-s'a întâmplat nimic, dar contele a suferit grave leziuni interne. I-s'a fracturat și vre-o câteva coaste. A fost transportat la Budapesta unde zace lipsit de conștiință. Se crede că nu va putea scăpa de moarte. Contele Károlyi este unul dintre cei mai mari agrarieni ai țării și unul dintre dușmanii noștri neîmpăcați.

— **Date statistice** referitoare la școlile de meseriași și de comerț, la școlile medii și superioare.

I. In școlile pentru învățaceii de meserii după raportul ministerial în anul școlastic 1909 au fost înscrși 79878 învățacei. Dintre aceștia după limba maternă figurează, ca maghiari 54.028, germani 11.297, slovaci 6006, **Români** 4199, ruteni 132, croați 599, sârbi 803, sloveni 89, iliri (bunyevăcz) 241, italieni 232, bulgari 24, cehi 136, poloni 97.

Numărul învățăcelilor la școlile comerciale au fost de 6098, dintre cari: maghiari 4542, germani 776, slovaci 101, **Români** 135, ruteni 0 roați 35, sârbi 407, sloveni (vend) 1, bunevați (iliri) 40, italieni 34, bulgari 4, cehi 1, poloni 2.

Școli populare superioare au fost 12, având 333 școlari, anume după limba maternă maghiari 47, germani 56, slovaci 54, **Români** 20, ruteni 30, croați 3, sârbi 3, de altă limbă 1.

Școlile civile au fost în număr de 436, cu 356 învățători, între acestea românești au fost 4, anume două greco-catolice, 1 greco-orientală și 1 susținută de Asociațiune. Din numărul de 73968 al școlarilor au fost maghiari 61.609, germani 8130, slovaci 2174, **Români** 1815, ruteni 60, croați 290, sârbi 1174, de altă limbă 714.

La toate școlile populare și de învățacei (ucenici) au umblat 2.603.063, între aceștia după limba maternă au fost înscrși ca maghiari 1 milion 443.378 (55.5%), germani 326.221 (12.5%), sloveni 348.499 (13.4%), **Români** 297.783 (11.4%), croați 31.166 (1.2%), sârbi 62.524 (2.4%), de altă limbă 36.387 (2.4%).

Preparandiile de stat au fost 18 cu 252 puteri didactice și 2035 elevi cu finea anului școlar. 1908/9 : romano-catolice 11 cu 103 puteri didactice, și 957 elevi, greco-catolice 5 cu 51 puteri didactice, și 503 elevi; reformate 3 cu 40 puteri didactice și 315 elevi; luterane 6 cu 72 puteri didactice și 442 elevi; greco-orientale 4, cu 38 puteri didactice și 248 elevi; izraelită 1 cu 8 puteri didactice și 111 elevi.

Preparandii pentru fete sunt 9 de stat și 5 romano-catolice. — Limba de propunere peste tot a fost cea maghiară, cu excepțiunea celor trei preparandii gr.-cat. române, dela Blaj, Oradea Gherla, și preparandiilor gr.-or. române și a celei sârbe, în cari s'a propus românește, respective sârbește și a preparandiei luterane din Sibiu, în care s'a propus în limba germană. După limba maternă dintre cei 5064 elevi preparandiali figurează ca maghiari 3759, germani 413, slovaci 230, **Români** 475, ruteni 75, croați 19, sârbi 86, de altă limbă 25.

Școli medii. Gimnazii sunt 148 complete, 36 necomplete, laolaltă 178, cu 343 de profesori, între cari 2128 profesori ordinari. Românești sunt 5, anume: 4 gimnazii complete, anume la Blaj, Beiuș, Brașov, Năsăud și 1 la Brad necomplet. Școli reale în anul școlar 1908/9 au fost 26 superioare, 6 inferioare, cu totul 32. La școli reale au funcționat 722 profesori, între cari ordinari 414.

Numărul studenților dela gimnazii și dela școlile reale cu finea anului școl. 1908/9 era: 47.690. Dintre aceștia după limba maternă se arată ca maghiari 54108 (79%), germani 5970 (8.8%), slovaci 1731 (2.8%), **Români** 4224 (6.8%), ruteni 80 (0.1%), croați și sârbi 1268 (1.9%), de alte limbi 309 (0.5%).

După conesiune cei maim ulți studenți sunt romano-catolici 43.5%, apoi urmează izraeliții 22.2%, reformații dau din numărul total al studenților 14.3%, luteranii 9.2%, greco-orientalii (români și sârbi) 5.5%, greco-catolici 4.4%, unitari 0.8%, armeno-catolici 0.1%.

„Unirea”.

— **Oi pierdute.** «Monitorul oficial» dela 5 Iulie anunță următoarele maghiarizări de nume: Vasile Hurdacșiu, de fel din Iclod; Jandarm, și-a maghiarizat numele în Hunyadi; Iosif Groșan, de fel din Gura-Dobra, și-a maghiarizat numele în Erdélyi.

— **Accidentul expresului orient.** În legătură cu revărsările din Bulgaria adusesem ieri știrea ca expresul-orient a trebuit să se oprească la Filipopol, neputând să-și urmeze drumul. Ieri trenul a sosit la Viena, după ce a suferit o întârziere de 48 de ore. Din Constantinopol plecase deja Vineri, dar la Filipopol a trebuit să se oprească 17 ore din cauză că șeful gării a dat drumul trenului celui alt înaintea de express, și-l ducându-l pe acesta să aștepte și în Sofia vreme de 21 ceasuri.

— **Holera în Italia.** «Seara» din București scrie următoarele:

Eri direcțiunea generală a serviciului nostru sanitar a primit un nou raport din partea legățiunii noastre dela Roma, prin care i-se face cunoscut că, epidemia de holera face progrese în sudul Italiei. Iată textual conținutul acestui raport:

«Ca urmare la raportul nostru anterior dăm mai jos lista cazurilor de holera denunțate în Italia pe timpul dela 19 la 22 cor. inclusiv.

La Neapoli în ziua de 18 cor. s'au ivit 10 cazuri cu 3 decese; pe ziua de 19, cazuri noi 8, cu 2 decese; în ziua de 20, cazuri noi 9 cu 3 decese; în ziua de 21, cazuri noi 11, cu 4 decese.

La Torre del Greco în zilele de 18, 19, 20 și 21, cazuri noi 11 cu 3 decese

La Torre Anunziata pe acelaș interval 7 cazuri cu 2 decese.

La Piamoa 2 cazuri și 1 deces.

La S. Giovanni a Teduccia 1 caz fără deces.

La Pozzoi 1 caz fără deces.

La Trattamagione 1 caz fără deces.

În afară de acestea holera a mai apărut în comunele: Cancelli, Santamaria, Capuavetire, Avversa și Naddallini toate din provincia Caserta și fiecare cu câte un caz».

«Toate aceste cazuri trebuiesc puse în corelațiune directă cu cele din Neapoli, deoarece zilnic o mare parte a populațiunii din aceste comune se duce la Neapoli spre a găsi de lucru. În provincia Salerno au fost în acelaș period de timp 18 — 22 Iunie 9 cazuri de holera la Scofati cu 2 decese; 5 cazuri la Salerno și un caz la Sarno fără nici un deces».

«În sfârșit la Palermo au fost următoarele cazuri în oraș și la balamuc: în ziua de 18 Iunie opt cazuri cu trei decese, în ziua de 19, cazuri noi 5 și 1 deces; în ziua de 20, cazuri noi 7 cu 3 decese; în ziua de 21, cazuri noi 9 cu trei decese iaf în comuna Monreale tot în acest interval s'a mai constatat 3 cazuri urmate de un singur deces».

«Pretutindeni au fost puse în practică toate măsurile necesare profilactice de izolare și desinfecție».

«La Veneția condițiunile sanitare se mențin foarte bine din toate punctele de vedere. Nici o manifestare nu s'a mai văzut la Serrastretta (provincia Cosenza) indicate în prima notificare».

«Direcțiunea generală a sănătății publice din Italia a confirmat categoric că este exclus să fie holera cazurile suspecte rămânând stabilite că Veneția este absolut imună de infecția holerei».

De altă parte legațiunea noastră din Viena confirmând pericolul epidemiei de holera din sudul Italiei, face cunoscut direcțiunei generale a serviciului nostru sanitar măsurile cari au fost luate de guvernul Italiei pentru combaterea epidemiei.

— **Din Băile-Herculane.** Primum următoarele: Domnule director, vă rog să bine voii a publica în prețuitul d voastră ziar, că nu corespunde adevărului știrea lansată în unele ziare dela noi și de peste munți, că ași fi murit. Adevărul e, că în spre primăvară am fost greu bolnav; dar de prezent sunt pe deplin restabilit și dela Mai a. c. fac praxă medicală în Băile-Herculane. Hotel Rudolf. Primește etc. Dr. Mihail Pop, medic balnear.

— **Soartea condamnaților din Rusia.** Fostul președinte al Dumei imperiale Gucikov făcând un turneu prin Siberia a rămas îngrozit de felul neomenesc cu care sânt tratați exportaiții ruși condamnați la ocnă sau muncă silnică în antreprinsele statului. Revoltat peste măsură a trimis ministrului de justiție din Petersburg o telegramă în care-i descrie pe larg torturile la cari sunt expuși condamnații, cari pentru cea mai mică vină sânt împușcați fără milă de paznici. Când cineva e bătut până la sânge, înseamnă că a fost tratat cu multă indulgență. Față de prizonierii bolnavi nu există nici o considerație și sânt puși la robotă în rind cu cei sănătoși și torturați alături de ei. Mulți dintre cei bolnavi, în urma schingiurilor nesfârșite înnebunesc, iar alții din cauza hranei mizerabile să îmbolnăvesc cu grămada de pelagră. Iar când v'runul în care a mai rămas puțină inimă, îndrăznește să-și ridice glasul contra bestialității paznicilor, cnutul începe să lucreze, până ce carnea se desface bucăți de pe ciolanele nenorocitului. Medicii societății de comunicație «Anna» găsesc zilnic pușcăriși morți de jumă-

tate în lungul liniei, după ce au fost chinuți până a dat sufletul din ei. Bani luați din visteria statului pentru hrana ocașilor sunt furaji de paznici iar bieții desmoșteniți sufer chinurile cumplite ale foamei. Din cauza aceasta încercările de fugă se repetă zilnic, nu atât din dorul de libertate, cât mai mult din sila pentru viața chinuită de care-i scapă arma santinelei ce va fi pusă pe urma lor.

— **Concursurile premiului Roma.** După cât se anunță din Paris anul acesta a fost împărțit între cinci compozitori, distribuindu-se din partea academiei de Beaux Arts, suma cea mai mare muzicantului Paray.

— **Pericolele verei pentru copiii de țată.** Mortalitatea cea mai mare la copiii de țată o dau boalele de vară. Cea mai periculoasă este Diarheea, Disenteria, cari seceră copiii în câteva zile numai. Disenteria se manifestă prin bacteriile conținute în laptele de vacă, care se înmulțește foarte iute în temperatura de vară și descompun laptele. — Laptele de vacă nu este numai atunci periculos, când se observă deja descompunerea, trebuie dar evitat de a se hrăni copilul cu el în timpul verei. Singura formă sub care se poate da în timpul verei copilului lapte de vacă este în combinațiune cu substanțe neutralizate, hrănitore și ușor de digerat, precum este cunoscutul preparat, bogat în lapte, *Făina lactată Nestlé*.

x Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la *Hegedüs Gyula*, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Morăritut în Turcia. De curind, morarii din Turcia s'au adresat autorităților competente și au declarat că grăul indigen cuprinde prea multă neghină, din care cauză dă un produs slab pentru panificare, adică o făină galbă și de calitate inferioară. Deci, morarii au nevoie să amestece făina indigenă cu făină din grâu exotic, circa 50% și cer ca importul acestui procent de făină să fie scutit de taxe vamale.

Autoritățile cerind informațiuni în această privință, li-s'a răspuns, din Erzerum și Sivas, că făina din grâu indigen este destul de albă și fără cusur pentru panificare

În aceste împrejurări, Ministerul agriculturii și comerțului s'a adresat camerei de comerț din Constantinopol, cerându-i avizul asupra propunerii următoare:

Dacă morarii vor face dovadă că 2/3 din făina ce întrebuințează este din grâu indigen, vor dobândi dreptul să importe restul de 1/3 cu scutire de vamă. Totuș, în acest caz, n'au voie să cumpere grăul indigen cu preț mai scăzut decât cel ce se cere pe piețele străine pentru produsul similar.

Ziarul «L'Impartial», ocupându-se cu această propunere, face, în rezumat, următoarele constatări:

Au dreptate morarii turci să spună că făina indigenă nu-i albă și că trebuiește amestecată cu făină de grâu superior, dar nu-i serios să afirme că acest cusur se datorește numai neghinei. Mijloacele perfecționate de curățire ce se cunosc astăzi, permit, pe cale umedă sau uscată, eliminarea neghinei din grâu.

Ar fi fost mai de laudă ca morarii să fi spus curățul adevăr și anume: coca din făină indigenă nu crește destul, nu se umflă la copt, pâinea rămâne chilugoasă și greu de păstrat. Acestea sunt motivele reale pentru cari se cere amestecul de făină exotică.

Care-i proporția convenită pentru amestec? Nu se poate răspunde exact, procentul variază după calități. În general vorbind, ar trebui 30-50% amestec de făină străină.

Singurul mijloc de îndreptare pentru moment, este, așa zice «L'Impartial», să se permită morarilor importul de făină cu scutire pe vamă, în proporție de 50% din materialul ce întrebuințează anual pentru panificare.

Mai târziu, pentru a scădea procentul importului de făină străină, se impune selecționarea semințel, sub controlul Statului.

Până atunci, Turcia va cere încă mult grâu și făină din alte țări bune producătoare. Să căutăm deci, a-i trimite cât mai multă făină, ca odinioară, iar nu mult griu, cum facem acum.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la librăria «Tribuna» cu prețul de 50 bani:

«Ce e Tribuna zilelor noastre» de Octavian Goga.

Cuprinsul broșurii e:

1. Noua harță și urzitorii ei.
2. Adevărații «proprietari» ai «Tribunei».
3. Un paradox frivol: Tovărășia «Tribuna» — Mangra.
4. Tabu.
5. Rostul scriitorilor în «politică».
6. Două mentalități: Budapesta — București.
7. Prin noi înșine.
8. Adevăruri.
9. Scrisoare deschisă către dl dr. A. Vaida.

Poșta Administrației.

„Galenus”. Publicarea de 3 ori a anunțului trimis costă 5 cor.

Terentius Bugariu, Timișoara. Am primit 14 cor. abon. până la finea anului 1911.

George Crețariu, Sebeșul-săsesc. Am primit 7 cor. abon. până la 1 Octomvrie 1911.

Dr. Augustin Mircea, Erdőd. Am primit 14 cor. în abon. Mai aveți de plătit 8 cor. până la finea anului 1911.

Alexandru Iarca Reșinar. Am primit 7 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1911.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE

în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Langă Apolo).

C. Roth

fabrică de salamă și cârnățarii
Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 8.

Recomandă:

Slănină albă afumată
à klgr. fl. —85

Salamă foarte fină
à klgr. fl. 1-90

La cumpărare de 50
klgr., à klgr. fl. 1-80

Serviciu prompt.

„CRIȘANA“
Institut de credit și economii societate pe
acții în Brad.

CONCURS.

Subscrisa direcțiune publică prin aceasta
concurs pentru ocuparea postului de
practicant

la filiala din Hălmagiu (Nagyhalmagy, comitatul Aradului), dotat cu un salariu anual de 840— coroane și tantiemă statutară.

Dela refectanți să recere ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate și că în afară de limba română, cunosc pe deplin limba maghiară, eventual și cea germană.

Cererile provăzute cu atestatele în orig. sau copie legalizată sunt a se înainta până în 15 August n. 1911, la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa la 1 Octombrie n. a. c.

Brad, 22 Iunie n. 1911.

Direcțiunea.

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészli«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și totfelul
de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Leon Tolstoi.

53

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Un uruit de tunet răsună numai decât și trupele rusești zoriră pașii.

Nesvitzski se ridică suflând greu și se apropie zămbind de general.

— Excelența Voastră nu dorește să guste o leacă? întrebă el.

— Nu prea merge, făcu generalul nerăspunzând la întrebare; ai noștri sunt în întârziere.

— Dorește Excelența Voastră să-i întâmpin? reluă Nesvitzski.

— Da, te rog, mergi către ei și spune husarilor să treacă cei din urmă și să dea foc podului, așa cum am poruncit. Bagă bine de seamă să se asigure buna stare a inflamabilelor.

— Bine, merg, răspuse Nesvitzski.

Iși strigă cazacul, îi porunci să strângă săculețul și plosca și sări ușurel pe cal.

— Căpitane, rosti generalul adresându-se artileristilor, vreți să trageți o leacă cu tunul, ca să vedeți cam până unde bate?

— Oamenii la tunuri! comanda ofițerul și, îndată, artileristii cari se țineau pe lângă bivnac, alergară veseli la piesele lor și le încărcară.

— Cea dintâi! comandă ofițerul.

Piesa vibră metalic, grenada sbură șuerind pe dea-

supra capetelor Rușilor și fără să izbească în dușmani, însemnă cu un fum ușor locul unde căzu.

La acest sgomot chipurile ofițerilor și soldaților se înviorară. Cu toții se ridicară ca să cerceteze mai bine mișcările trupelor rusești și ale inamicului care se apropia.

Clipa în care ieși soarele din nori, și detunăturile tunurilor precum și lumina aceea limpede și răsătoare, făcură asupra oamenilor o impresie plăcută și atătoare.

XXXII.

Bombele dușmane trecuseră deja podul pe care trupele se înghesuiau. În mijlocul punții, Nesvitzski se scobori de pe cal și trupul său gros fu strivit de parapet. El privea zăbind la cazacul său care, ceva mai în urmă, ținea de frine pe cei doi cai.

Cum încerca Nesvitzski să facă un pas, soldații și carele îl împiedecau de a înainta, strivindu-l din nou de parapet. Zămbea, căci n'avea ce face.

— Ei, frățioare, zise cazacul unui soldat care și împingea carul și caii către infanteriști, nu poți să mai aștepti o clipă? Vezi doar că generalul vrea să treacă.

Dar soldatul fără să-i pese de numele de general, striga oamenilor cari îi steteau în drum:

— Hei! neică, dați-vă spre stânga, spre stânga.

Iar oamenii înghesuți, umăr către umăr și încurcânduși baionetele între dâșii, înaintau pe punte într-o masă compactă.

— Parcă fi un val rupt, făcu cazacul cu desna-dejde. Mai sunteți mulți?

— Un milion fără unul, zise un soldat care trecea, și dispăru.

Și cu toții se înghesuiau către esire, fără să ia seama la Nesvitzski, care feuse cu mare căznă să se apropie de cal.

— Nesvitzski! Hei! coane Nesvitzski! rosti în dosul lui o voce aspră.

El se întoarse și zări cam la cincisprezece pași de el, despărțit de grupurile mișcătoare ale infanteriștilor în marș, pe Denissoff roș și negru, sburlit, cu chi-piul dat pe ceafă și cu mantaua de husar prinsă strângărește de umeri.

— Spune dracilor ăștia să ne facă loc, strigă el.

— Ehei, Vassia! strigă cu veselie Nesvitzski. În-cetro?

— Escadronul nu poate să treacă, urmă să strige Denissoff dând pintoni frumosului său beduin negru, care scutură din urechi, gâdilat de baionete.

— Ca o turmă de oi! ca o turmă de oi! strigă Denissoff — he! lăsați-ne să trecem. Tu, drace, care stai colo pe car, oprește sau te tai în două.

Intr'adevăr, scoase sabia din teacă și începu să scuture amenințător. Soldații înspăimântați se desfăcură și Denissoff se putu apropia de Nesvitzski.

— Ei bine? doar nu ești beat pe ziua de azi? întrebă Nesvitzski.

— Cine are vreme să se îmbete? Toată ziua țărîm regimentul dela dreapta la stânga: îmi place să mă bat, dar viața asta nu-mi place.

— Dar ce frumos te-ai făcut astăzi! zise Nesvitzski privind mantaua cea nouă și noul pompon al lui Denissoff.

Ofițerul zămbi, scoase din cartușieră o batistă care-împrăstie un parfum suav și-o puse sub nasul lui Nesvitzski.

— Ca în totdeauna când intru în foc, m'am ras, mi-am spălat cu îngrijire dinții, m'am parfumat.

(Va urma).

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea și acoperirea cu tînchea a sf. biserici din **Saturdu** (Raj) p. u. Gurahonț (Honeztő) protopopiatul Hălma-giului, pe baza plan-proiectului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 2634/911, se publică licitațiune minuendă.

Terminul de licitațiune sub conducerea P. On. domn **Cornel Lazar**, protopresbiterul Hălma-giului să defige pe ziua de **28 Iulie** (11 Iulie n.) 1911 la orele 10 a. m. la localitatea școalei.

Prețul de esclamare este 3390 cor. 30 fil. Doritorii de a licita au să depună un depunere de 10% din prețul strigării înainte de începerea licitațiunii în bani gata ori libele de depunere pe numele licitantului.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Proiectul de spese și condițiunile de licitațiune cu instrucțiunile consistoriale se pot lua la oficiul parohial din **Saturdu**.

Întreprinzătorii nu pot pretinde diurne ori dese pentru participare la licitație.

Saturdu, din ședința comitetului parohial ort. român ținută la 19 Iunie (2 Iulie) 1911.

În numele comitetului parohial:

Constantin Lazar,
paroh, președintele comit. parohial.

De vândut.

Un locomobil cu mașină de treerat, 4 cai putere. — Se poate privi la magazinul de lemne a con-stabil Zselénszki, Arad, Strada Nagyváradi 12.

Un tânăr,

student în medicină, bine dezvoltat și student foarte bun, caută o domnișoară sau doamnă cu care s'ar fi căsătorit și cu a cărei ajutor ar putea urma cariera mai departe. Se cere și avere. Oferte sunt a se trimite la Administrația »Tribunei« sub numele »Galenus«.

De vândut.

10 butoaie pentru vin de 100—120—160 litre. — Arad, Strada Boczkó, nr. 3.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerînțelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare de la Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele de schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.).

Cură de slăbire și îngrășare.

Stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: Wällischhof-Gießhübl bei Wien.

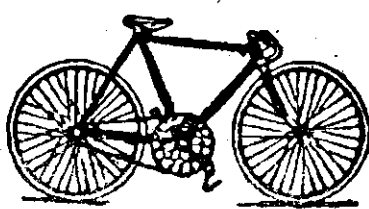
Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție medicul și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Bicicletele de re-nume mondial:

THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă

roată automată (cu frînă liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— **părți alcătuitoare pentru biciclete** — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6. Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și tocișerie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru **ascuțirea și repararea** de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca **foarfeci**, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș. a.

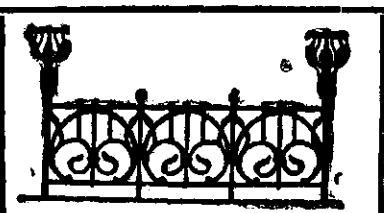
Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimiți 12 deodată.

Comandele se execută prompt și conștiințios.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și pentru zidiri
în Bistrița.

Primește orice lucrări de bransă aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransă aceasta pelângă preturi ieftine și serviciu punctual.

Cumpăr

în orice cantitate **flori de romonițe** (mușetel) **flori de tei**, **flori de friguri**, **flori de soc**, **flori de bujor**, **flori de grâu**, **mama de secari**, **frunze de mătrăgună**, **frunze de măsălarăniță**, **bolondaică**, **ciufamaie** și **rădăcini de mătrăgună** fie verzi ori uscate, precum și **vespi de frapten** (gândaci de maiu).

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățatorie chimică
Bistrița, Pöter 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransă aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Krämer Károly

strungar

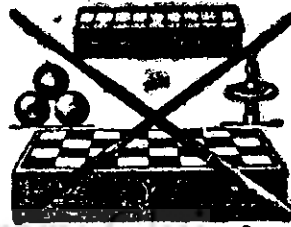
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de -mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiectectele admirabile.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează totfelul de lucrări atingătoare în această bransă, precum:

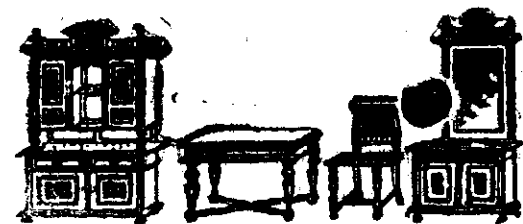
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește orice lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Gândiți-Vă la viitorul Vostreu!

În contra lipsei omul se poate apăra pe sine, precum și pe cei de aproape dacă cumpără obligațiunile societății de ajutorare reciprocă

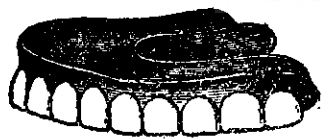
„BIOS“ (Timișoara).

Fiecare se poate asigura, pe lângă plățirea taxei de înscriere 10 cor., a taxei de membru 12 cor., apoi pentru eventualele cazuri de moarte 2 cor. — toate plătite în un an — la cazuri de moarte suma de 2000 cor. — pe timp de 3 ani; la cazuri de incapacitate la lucru suma de 50 cor., lunar: iar după o plățire de 30 ani o anuitate de 600 cor. Ori-ce tată poate asigura pe fată la zestrea de 2000 cor. iar pe copil la majoritate tot 2000 cor., — plățind rate bagatele. Dacă moare cel-ce plătește, încetează plățirea ratelor, iar copiii respectivi, primesc până la etatea de 15 ani anuitatea de 30 cor., iar la căsătorie ori majorat suma asigurată — Institutul are deplina acoperire. Suma asigurată până acum se urcă la 20 milioane. — În casa statului e depusă suma de 200.000 cor. cauție

Cu lămuriri și prospect servește atât centrala din Timișoara cât și agentura din Arad. Șef-agent pentru comit. Arad și Hunedoara:

Kökényessy J. Károly, Arad.

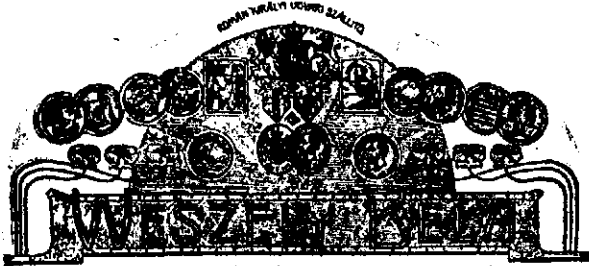
Se primesc bărbați de încredere ca agenți la sate ori orașe.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ.

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS ALAPÍTOTT 1893.

WESZELY BÉLA

Pregătește: **butoaie, vane** în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

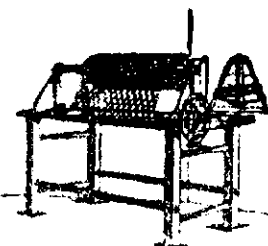
FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

FONDAT ÎN ANUL 1895.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele sale. **PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.**

Recomandă și mașini pentru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco. **PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.**

Mme Elise Weissberger

mare depozit de corsete,
Timișoara-Temesvár-Józsefváros
Strada Kossuth Nrul 15.

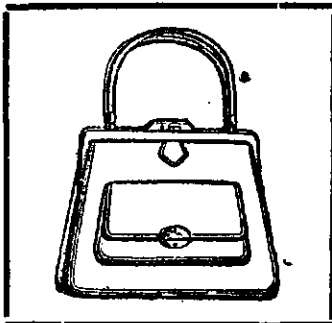
Fabricațiuni proprii:

Corsete moderne se pregătesc după măsură, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Mare asortiment în cordoane de dame.

Primesc reparații de branșe.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Geante moderne pentru dame (Ridikül)

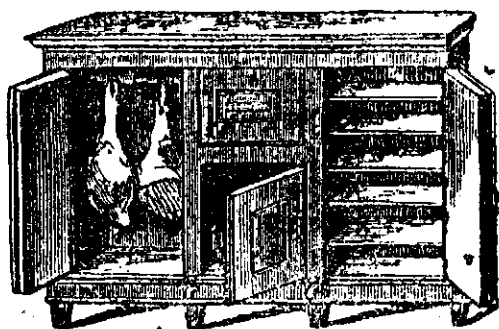
precum și portmoneuri, portofolii și portfigarete în diferite calități

dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pe lângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
Marosvásárhely. Piața Széchenyi-tér.

DERERA EDE
SUCCESORUL LUI RADOCSAY
Timișoara-Cetate, Piața Lendier 1

Mare depozit în dulape frigorifere, mașini pentru înghețată și unt, mase de bucătărie și spălat (patentate), aranjament de aluminiu pentru bucătării și unelte de aramă, tinichea și cu smalt. Depozit pentru meseriași. Fabricații de mâna întâi pe lângă prețuri ieftine și fixe.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comenzi și **reparații de lucruri** ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (îngă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Invenție Nouă.

Moară de oșel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șase ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mănăst cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

Invenție Nouă.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

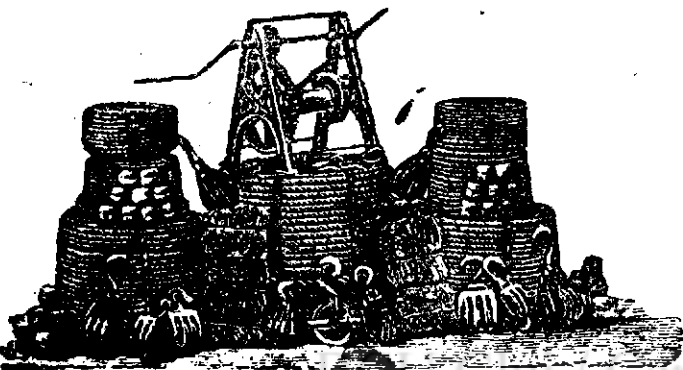
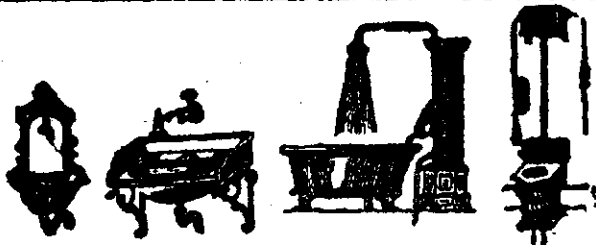
Pregătește totfelul de
unelte pentru ciobo-
tărie și pantofărie.
Catalog trimit gratis.

mașina cea mai mare din **Joanovics János**. Totfelul de țigara-sudică — este a lui funii de câ-
pă, de fir, brăcil, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
câpă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul:
Căminul Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

mașini pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi,
șoare ștreanguri, hamaouri, mreje p. pescărie, etc. etc. pentru cai etc.

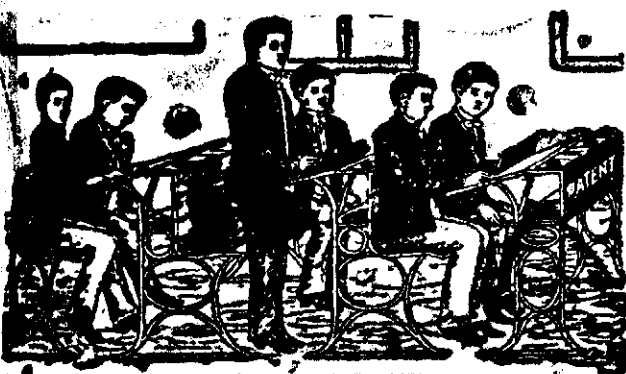
mașini pentru
cânepă și de
pânză), bă-
toare de cânepă,
pânze (Pack)
mașini, saci de
cânepă, pânză și
pânze im-
peretrabile, sbi-
ri, cerzi și
coloranți etc. etc.
serviciu prompt

**Apa-
ducte.**

Cele doresc, apa ducte ieftine să se adreseze la anteprișul lui

**Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-
utca 16 sz.**

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apa ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, căsărmi
și școli. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase
lucrarea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospește gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

Cele mai moderne
mașini mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuintelor, hotele-
lor, spitalelor și

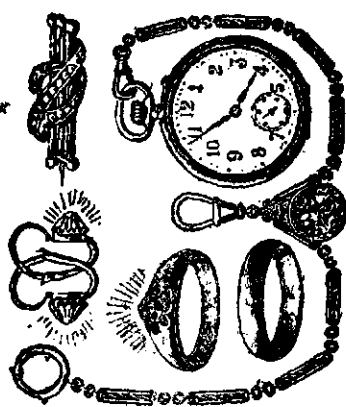
mașinilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lă-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

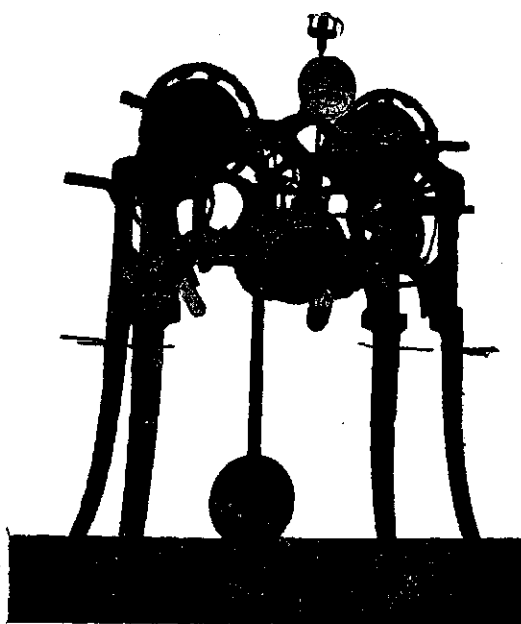
Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

A. Slepák, ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvăerice fine, cu brilante, obiecte de lux
în argint și articole optice. În atelierul meu
se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvăerice și ceasuri, pe lângă garanță.
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Fabrică de ceasornice elec-
trice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VII, Sziv u. 32

Pregătește
ciasuri pentru turn
din material de seamă cu funcțiune
precisată, în orice mărime.
Ciasuri principale și laterale
electrice, ciasuri veritabile
pentru școli și fabrici.
Ciasuri pentru castele, căsărmi
și terase și jocul dangăului de
clopote. — Primește reparaturi, pre-
cum și prefacerea ciasurilor vechi în
ciasuri de turn cu salt de minut.

Cea mai mare și mai modernă
fabrică de ciasuri electrice și de turn
din Ungaria.

Ciasornicarii permanenți ai capita-
lei și furnizorii căilor ferate ungare a
fabricilor de tutun și casei de amanet.
Premiat la expoziția gener. din Pécs cu
medalie de aur și la expoziția asociației in-
dustriale din țară cu diploma de onoare.

= Atelierul de fotografare a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás
király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. —
Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

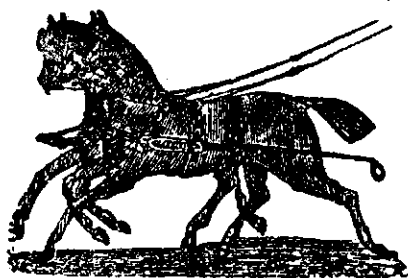
Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Murányi.

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petrolu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog gratuit și franco.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

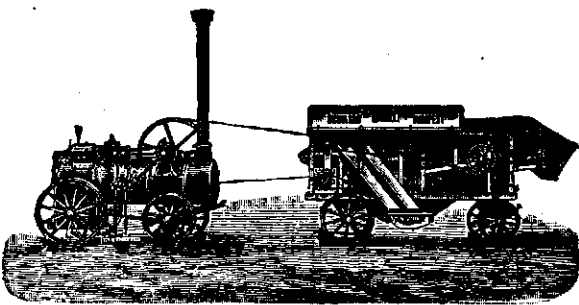
Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Ciszădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vâzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru cav. și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințos.

Anunțăm că mai avem 2 mașini de treerat cu 8 cai putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4 $\frac{1}{2}$ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

Garanță. — Condițiuni avantajoasă de plătire în rate.

Frații Burza

Arad,

Boros Béni-tér nr. 1.

(Casa proprie).

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 $\frac{1}{4}$, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{3}{4}$ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spese de intabulare, convertez datorile de interese mari.

== Rezolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prin... pe lângă onorar acuzitori de afaceri abili și demni în încredere.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabrik, Andrássy-ut No 22.

și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,

etc., fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează — mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public cercetarea binevoitoarelor comănde:

Cornel Tunner,

măiestru de sculptură în piatră.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țăranului român.